

TO JEST FRAGMENT KSIĄŻKI
WYDANEJ NAKŁADEM

AGENCJI WYDAWNICZEJ

Z CAŁĄ NASZĄ OFERTĄ WYDAWNICZĄ MOŻNA
ZAPOZNAĆ SIĘ NA STRONIE:

agencjawydawniczapdn.pl

..... OPOWIADAMY O HISTORII MIEJSC, RZECZY I LUDZI

..... DOKUMENTUJEMY, BY OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA

..... NASZE KSIĄŻKI DAJĄ WIEDZĘ I REFLEKSJĘ

agencjaPDN
wydawnicza

ADHIBENDA

**Rocznik Archiwum Diecezjalnego
w Zielonej Górze**

9

pod redakcją
ks. dra hab. Roberta R. Kufla

Zielona Góra 2022

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

ks. dr hab. Robert R. Kufel (ADZG) – redaktor naczelny
Beata Mykietów (ADZG) – zastępca redaktora naczelnego
prof. UZ dr hab. Leszek Jazownik (UZ)
ks. prof. US dr hab. Jan Radkiewicz (US)
dr Krzysztof Garbacz (NID)
dr Juliusz Sikorski (AJP)
bp dr Adrian Put (Zielona Góra)
ks. dr Tomasz Trębacz
Marek Wróblewski (UZ)

RADA NAUKOWA

dr hab. Maria Dębowska (ABMK Lublin)
dr Tadeusz Dzwonkowski (AP Zielona Góra)
ks. dr hab. Adam Kalbarczyk (WTUAM Poznań)
dr hab. Joanna Karczewska (UZ Zielona Góra)
bp prof. dr hab. Jan Kopiec (WTUO Opole)
bp dr hab. Mariusz Leszczyński (Zamość)
o. prof. dr hab. Piotr Neumann OCD (WTUAM)
dr hab. Jerzy Pietrzak
o. prof. dr hab. Roland Prejs OFMCap (KUL Lublin)
dr hab. Dariusz A. Rymar (AP Gorzów Wlkp.)
ks. dr hab. Grzegorz Wejman (WTU Szczecin)

RECENZENCI

ks. prof. dr hab. Bernard Kołodziej TChr (WTUAM Poznań)
ks. prof. dr hab. Zdzisław Lec (WTUS Szczecin)
prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski (UZ Zielona Góra)
dr hab. Rafał Reczek (IPN Poznań)

REDAKCJA JĘZYKOWA

Aneta Kiper – j. angielski
Katarzyna Trychoń-Cieślak – j. niemiecki

REDAKCJA TECHNICZNA

Danuta Zielińska

PROJEKT OKŁADKI

SUNODIA Aleksandra Adamczyk
sunodia.dtp@gmail.com

ADRES REDAKCJI

Archiwum Diecezjalne im. bpa Adama Dyczkowskiego
PL – 65-548 Zielona Góra, os. Kaszubskie 8
tel. +48 728 443 414
R.Kufel@diecezjazg.pl
www.archiwum.diecezjazg.pl

WYDAWCA

Agencja Wydawnicza „PDN”
Zielona Góra
kontakt@agencjawydawniczapdn.pl
www.agencjawydawniczapdn.pl

© Copyright by Archiwum Diecezjalne w Zielonej Górze

ISSN 2391-6109

Ukazuje się od 2014 r.

Nakład: 100 egzemplarzy

Wersja papierowa jest wersją pierwotną czasopisma

Wydawnictwo punktowane uwzględnione w „Wykazie czasopism naukowych
i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych”
opublikowanym przez Ministra Edukacji i Nauki 1.12.2021 r.
Indentyfikator wydawnictwa: 32352

Adhibenda. Rocznik Archiwum Diecezjalnego w Zielonej Górze
jest indeksowany w BazHum i CEJSH

DRUK i OPRAWA
TOTEM.COM.PL
Inowrocław

Spis treści

Od redakcji	11

Artykuły i opracowania

Zinaida Antonowicz

Выкладчыцкая дзейнасць парафіяльнага духавенства Мінскай дыяцэзіі і Магілёўскай архідыяцэзіі ва ўстановах адукацыі міністэрства народнай асветы Расійскай імперыі ў XIX ст.	13

Andrzej Chmielewski

Zawsze z potrzebującymi – pionierski czas Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Międzyrzeczu	27

Bożena Grabowska

Pierwsze wizerunki obrazów Bożego Miłosierdzia (Jezu Ufam w Tobie) na terenie diecezji gorzowskiej	51

Ks. Robert R. Kufel

Pochodzenie i wczesne dzieciństwo przyszłego arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego, prymasa Polski, Floriana Aleksandra Okszy Stablewskiego (1891-1906)	61

Piotr Suliński

Akta Kościoła rzymskokatolickiego w zasobie Archiwum Państwowego w Zielonej Górze	75

S. M. Weronika Szelejewska CSSE

Życie i posługa siostry M. Iwony (Anny) Król CSSE (1908-1990) – kandydatki na ołtarze	105

Wspomnienia

Ks. Stanisław Garncarz

Moje powołanie i jego realizacja w życiu kapłańskim	127

Joanna Maria Grabińska

Świętej Pamięci charyzmatyczny kapłan ks. dr Henryk Nowik. Przemowa na jego pogrzebie na cmentarzu komunalnym (nowy) w Zielonej Górze	153

Ks. Robert R. Kufel

Kazanie wygłoszone 24.11.2021 roku z okazji odsłonięcia tablicy pamiątkowej w 115 rocznicę śmierci prymasa Polski abpa Floriana Okszy Stablewskiego w kościele parafialnym pw. św. Stanisława we Wschowie	159

Bp Mariusz Leszczyński

Ksiądz infułat Marian Jan Kumala (1908-1991)

– ekspatriant ze Lwowa 171

Sprawozdanie

Ks. Robert Kufel

Sprawozdanie z działalności Archiwum Diecezjalnego

za rok 2021 183

Komunikat

Sylwester Filipiak

Historia rodziny i dawnej fabryki rowerów EDELWEISS-Decker

family jako przykład międzynarodowej współpracy regionalnej 193

Dokument

Pismo prymasa Polski abpa Wojciecha Polaka z okazji

odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej prymasowi Polski

abpowi Florianowi Okszy Stablewskiemu (1841-1906) w kościele

parafialnym pw. św. Stanisława we Wschowie 197

Recenzja

W głównym nurcie dziejów. Katedra Wniebowzięcia NMP

w Gorzowie Wielkopolskim od końca XIII wieku do roku 2017,

praca zbiorowa pod red. Dariusza A. Rymara, Gorzów Wielkopolski

2021, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych przy współpracy

Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim 8° ss. 775, il.

[rec. o. prof. dr hab. Roland Prejs OFMCap] 199

Archiwum Kresowe

Karolina Ambroziak

Tajemnica rodzinna w przekazach pokoleniowych

– nieuświadomiony wpływ na losy pewnej rodziny 205

Irena Śmiałek

Jeż z sercem kaziukowym 215

O autorach Rocznika 223

Informacje dla autorów 229

Contents

Editorial	11
Articles and studies	
<i>Zinaida Antonowicz</i>	
The involvement of parish clergy in teaching in the diocese of Minsk and the Mogilev archdiocese in educational institutions of the Ministry of Public Education of the Russian Empire in the 19th century	13
Abstract	25
<i>Andrzej Chmielewski</i>	
Always with the needy – the pioneering time of the Franciscan Sisters of the Family of Mary in Miedzyrzecz	27
Abstract	48
<i>Bożena Grabowska</i>	
The first images of Divine Mercy paintings (Jesus I trust in You) in the Gorzów diocese	51
Abstract	60
<i>Ks. Robert R. Kufel</i>	
Background and early childhood of the future Archbishop of Gniezno and Poznań, Primate of Poland, Florian Aleksander Oksza Stablewski (1891-1906)	61
Abstract	73
<i>Piotr Suliński</i>	
Records of the Roman Catholic Church in the National Archives in Zielona Góra	75
Abstract	103
<i>S. M. Weronika Szelejewska CSSE</i>	
Life and ministry of Sister M. Iwona (Anna) Król CSSE (1908-1990) – sainthood candidate	105
Abstract	124
Memoirs	
<i>Ks. Stanisław Garncarz</i>	
My vocation and pursuing it in priestly life	127
Abstract	151
<i>Joanna Maria Grabińska</i>	
Late Priest Dr Henryk Nowik. Speech at his funeral at the (new) municipal cemetery in Zielona Góra	153
Abstract	158
<i>Ks. Robert R. Kufel</i>	
A sermon delivered on 24 November 2021 on the occasion of the unveiling of a memorial plaque on the 115th anniversary of the death of the Primate of Poland Archbishop Florian Oksza Stablewski in St. Stanislaus's Parish Church in Wschowa	159
Abstract	169

<i>Bp Mariusz Leszczyński</i>	
Rev. Marian Jan Kumala (1908-1991) – an expatriate from Lviv ...	171
Abstract	182
Report	
<i>Ks. Robert R. Kufel</i>	
The report on the activity of the Diocesan Archives for 2021	183
Communication	
<i>Sylwester Filipiak</i>	
History of the family and the former EDELWEISS- Decker family bicycle factory as an example of international regional cooperation	193
Document	
Letter of the Primate of Poland Archbishop Wojciech Polak on the occasion of the unveiling of the memorial plaque dedicated to the Primate of Poland Archbishop Florian Oksza Stablewski (1841-1906) in St. Stanislaus's Parish Church in Wschowa	197
Review	
W głównym nurcie dziejów. Katedra Wniebowzięcia NMP w Gorzowie Wielkopolskim od końca XIII wieku do roku 2017 (In the Mainstream of History. The Cathedral of the Assumption of the Blessed Virgin Mary in Gorzów Wielkopolski from the end of the 13th century to 2017), a joint publication, ed. Dariusz A. Rymar, Gorzów Wielkopolski 2021, The General directorate of State Archives with the cooperation of the State Archives in Gorzów Wielkopolski 8° pp. 775, il. [ed. prof. dr hab. Roland Prejs OFMCap]	199
The Borderlands Archives	
<i>Karolina Ambroziak</i>	
A family secret in the accounts provided by generations – the unconscious influence on a certain family	205
Abstract	213
<i>Irena Śmiałek</i>	
A hedgehog with a kaziukowe heart	215
Abstract	222
About the authors of the yearbook	223
Information for authors	229

TO JEST FRAGMENT KSIĄŻKI
WYDANEJ NAKŁADEM

AGENCJI WYDAWNICZEJ

Z CAŁĄ NASZĄ OFERTĄ WYDAWNICZĄ MOŻNA
ZAPOZNAĆ SIĘ NA STRONIE:

agencjawydawniczapdn.pl

..... OPOWIADAMY O HISTORII MIEJSC, RZECZY I LUDZI

..... DOKUMENTUJEMY, BY OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA

..... NASZE KSIĄŻKI DAJĄ WIEDZĘ I REFLEKSJĘ

agencjaPDN
wydawnicza